

Maatstaven voor deugd en ondeugd

Wat een eer om van replek te worden gediend door Eduard Santen, naar verluidt de oudste advocaat van Nederland.¹ Aristoteles wist het al: ethiek is niets voor jonge mensen, juridische beroeps-ethiek dus evenmin. Maar toch: is het 'te kort door de bocht' dat advocaten er voor moeten zorgen dat wie gelijk heeft dat ook krijgt? Als (civiele) cliënten de waarheid verbergen, mogen hun advocaten die niet openbaren ook al leidt dat tot onrecht, schrijft Santen. Tot 2002 was dergelijke versluiering niet verboden, sindsdien geldt toch echt de waarheidsplicht van art. 21 Rv, hoe weinig bekend en slecht afdwingbaar die ook is. Anders dan Santen schrijft, is die waarheidsplicht evenmin een kwestie van goede of slechte verweren.

¹ Peter Louwerse, 'Advocaten zeggen weinig verstandigs over ethiek', *Advocatenblad* 2013-7, p. 15.

Santen doet de casuïstiek in het interview af als 'loos aandoende misprijzingen'. De ironie van zijn bespiegelingen is dan weer wél dat die mij grotendeels gelijk geven. Verzekeringsjuristen die niet betalen omdat de wederpartij geen geld heeft om te procederen? 'Iedereen zal dat schandelijk vinden en dus een slecht voorbeeld.' Juist omdat het schandelijk is, biedt dit zo'n goed voorbeeld van slechte beroeps-ethiek. Advocaten doen zulke dingen niet, schrijft Santen. Hoe weet hij dat? Schrijver dezes zou advocaten die deze en dergelijke kunstjes uithalen echt niet de kost willen geven.

Wél weer mooi is Santens subtiele benadering van confraterniteit in wederzijdse bewaking van fatale termijnen en vergelijkbare formaliteiten. Soms moet wél worden gewaarschuwd, soms niet: 'Alles heel moeizaam en bedenkelijk.' Natuurlijk kunnen

bijzondere omstandigheden de doorslag geven. Punt is alleen dat de hedendaagse praktijk er meestal anders over denkt: collega's behoeden voor beroepsfouten is slecht voor de eigen cliënt en dus niet aan de orde. Zo bevestigt Santen nog eens dat de beroepsethiek van advocaten verbetering behoeft.

Het interview draait niet om de gemeenplaats 'dat zich onder advocaten ondeugden bevinden'. Het ging en gaat om betwiste maatstaven voor deugd en ondeugd in de advocatuur. Daarover moet beter worden nagedacht. Als schrijver dezes al dan niet als 'praatjesmaker' (Santen) daarvoor nog lang aandacht kan blijven trekken, is het vraaggesprek niet voor niets geweest.

Hendrik Kaptein
 Rechtsfilosoof, Universiteit Leiden

Civiele cassatie mandarijnenwetenschap?

Leiden de per 1 juli 2012 in werking getreden (civiele) cassatiebepalingen werkelijk tot de uitkomst zoals Jurriaan van Gelderen in het vorige *Advocatenblad* schetst: een mandarijnenwetenschap of een ultraspecialisme, leidend tot een *closed shop* met een ongekende resultaatsverplichting voor advocaten? Waar tot 1 juli 2012 het voeren van civiele cassatieprocedures was voorbehouden aan de Haagse balie, is de 'gesloten winkel' nu juist geopend voor iedere in Nederland ingeschreven advocaat, mits in bezit van de stageverklaring en voor de zogenoemde 16h-advocaten. Daarmee is het aloude vestigingscriterium verlaten. In de verordening op de civiele cassatiebalie staat kwaliteit centraal. Dat is ook de achtergrond van het idee om beginnende cassatieadvocaten te laten begeleiden door een mentor. Een idee dat niet in goede aarde valt bij Van

Gelderden, omdat daaraan een prijskaartje zou hangen dat een drempel kan zijn voor toetreding tot de cassatiebalie. Het is echter geen verplichting, maar slechts een advies aan de niet bij een cassatiekantoor werkzame startende cassatieadvocaat om feedback te krijgen van een ervaren cassatieadvocaat. Van cassatieadvocaten wordt verwacht dat zij gemiddeld vier cassatiezaken per jaar behandelen, waarvan minstens twee tot een beoordeling door de Hoge Raad hebben geleid. Van Gelderen stelt dat deze 'vliegreis' zal bevorderen dat een cassatiezaak door meer dan één advocaat wordt behandeld. Dit is echter allerminst een bezwaar. Samen optrekken in een dossier bevordert de kwaliteit. Voor inflatie hoeft Van Gelderen niet bevreesd te zijn: één zaak wordt maar één keer (of twee keer voor de helft) meegewogen bij de toetsing van de vliegreis.

Dat kansloze zaken worden ingesteld om maar de aantekening op het cassatietableau te behouden, ligt niet in de rede omdat zaken die niet tot een inhoudelijke beoordeling leiden, niet meetellen voor de vliegreis. Bovendien zal de advocaat in kwestie laakbaar handelen verweten kunnen worden. Het voeren van civiele cassatieprocedures is nu eenmaal een 'vak apart'. In het belang van de rechtzoekende zijn er specifieke vakbekwaamheidseisen gesteld aan civiele cassatieadvocaten. Evaluatie van deze eisen is voorzien voor het komende jaar. Vooralsnog zijn er geen aanwijzingen dat die te streng of te licht zijn.

Marian Veenboer
 Secretaris Commissie vakbekwaamheidseisen
 civiele cassatieadvocatuur en
 senior medewerker Bezwaar & Beroep bij
 de Nederlandse Orde van Advocaten

¹ Jurriaan van Gelderen, 'Goochelen met de cassatiebalie', *Advocatenblad* 2013-8, p. 30.